

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**

A.

Ο συγγραφέας υποστηρίζει πως διαχρονικά η κοινωνική θέση της γυναίκας είναι υποδεέστερη, μια θέση που αποδέχονταν ακόμη και διανοούμενοι. Μέχρι τον 20^ο αι. ο δημόσιος διάλογος δεν αναδείκνυε το ζήτημα της ισότητας των γυναικών μη αναγνωρίζοντας την ανθρώπινη της αξία. Προορισμό της συνιστά η αναπαραγωγή με αποτέλεσμα ακραίες μορφές βίας και εκμετάλλευσης. Παγκόσμια η βία αυτή είναι καθημερινή τακτική ακόμη και στις δυτικές κοινωνίες μολονότι θεωρείται παράνομη. Καταλήγει στην αναγκαιότητα ευαισθητοποίησης και αναγνώριση της ενοχής μας προκειμένου να εδραιωθεί μια κοινωνία δικαιοσύνης.

B1. α. → γ β. → γ γ. → β δ. → β ε. → α

B2.

Η συνοχή της παραγράφου εξασφαλίζεται με τις εξής διαρθρωτικές λέξεις:

-**Προφανώς** → επιβεβαίωση → επιβεβαιώνει τη διαφορά μεταξύ των ανδρών και των γυναικών.

-**Όμως** → αντίθεση καθώς αναγνωρίζεται πως υπάρχουν διαφορές μεταξύ των φύλων, ωστόσο είναι κυρίως άνθρωποι που δρουν

-**Δηλαδή** → επεξήγηση → επεξηγείται αποσαφηνίζεται η θέση της προηγούμενης περιόδου πως δηλαδή και τα δυο φύλα είναι άνθρωποι που δρουν ασχολούνται με διάφορες δραστηριότητες (ανεξαρτήτως του φύλου τους)

- **Επειδή** → αιτιολόγηση - επεξήγηση → αιτιολογείται η θέση των νεοφεμινιστριών πως οι γυναίκες διατρέχουν διαρκώς τον κίνδυνο να υποστούν βία μόνο και μόνο επειδή είναι γυναίκες.

-**Ωστε** → αποτέλεσμα → αποδίδεται το αποτέλεσμα του σύγχρονου διαλόγου για τον φεμινισμό ότι δηλαδή η θυματοποίηση αποτελεί διάκριση και οδηγεί σε μια ιδεολογία κατά την οποία η θυματοποίηση γίνεται πάθος.

B3.

A. Πρόθεση του συγγραφέα στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για τις αδικίες σε βάρος των γυναικών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση του **α' πληθυντικού προσώπου** «αναλογιζόμαστε-συμπονούμε-προσπαθούμε» προσδίδοντας καθολικότητα και συλλογικότητα παρουσιάζοντας την στάση που πρέπει να τηρούμε απέναντι σε αυτές τις αδικίες. Παράλληλα το **α' πληθυντικό** πρόσωπο καθιστά το ύφος άμεσο και παραστατικό. Επίσης χρησιμοποιεί **συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο** «ενοχή- μεγαλύτερη αδικία-από καταβολής κόσμο- δικαιοσύνη» προκειμένου να μεταγγίσει τα αντίστοιχα συναισθήματα στο δέκτη.

Θα μπορούσε μαζί με το **α' ρηματικό πρόσωπο** να αναφερθεί και η χρήση της υποτακτικής «να αναλογιστούμε... να προσπαθούμε», ως προτροπή για την ανάληψη δράσης.

Β . Η δεύτερη παράγραφος του Κειμένου 2 οργανώνεται στη βάση της αντίθεσης. Αντιπαραθέτει το φεμινισμό και το νεοφεμινισμό. Χαρακτηριστική η χρήση της διαρθρωτικής λέξης «Αντιθέτως». Παρουσιάζει το φεμινισμό ως ένα κίνημα χαρούμενο και υγιές που αποσκοπεί στην ισότητα των γυναικών- ανδρών, επικεντρώνεται σε χαρακτηριστικά που μπορούν ν' αλλάξουν και όχι σε έμφυτα γνωρίσματα.

Σε αντίθεση ο νεοφεμινισμός προτάσσει ως αίτιο το φύλο τις όποιες διακρίσεις πράγμα που η συντάκτρια θεωρεί απορριπτέο. Η επιλογή της αντίθεσης αποσκοπεί στο να τονίσει τις ιδιαιτερότητες του και αποφεύγονται έτσι τυχόν παρανοήσεις ως προς την ιδιαίτερη σημασία της. Έτσι προωθείται ο ισχυρισμός της Μπ. Κανόν πως οι άνθρωποι οφείλουν να στραφούν προς τον κλασικό φεμινισμό.

Γ1. Στο διήγημα «Ο πρωταγωνιστής μέσα από το εσωτερικό μονόλογο σε α' πρόσωπο αποκαλύπτει το αδιέξοδο στο οποίο βρίσκεται καθώς έχει οδηγηθεί στην ανεργία «με σούταραν από τη δουλειά». Βιώνει έντονη ντροπή κυρίως απέναντι στην γυναίκα του («Αντριάννα») -δηλωτικό το σχόλιό του «μα είναι τώρα όνομα αυτό για γυναίκα;»- και δειλιάζει να της ανακοινώσει το δυσάρεστο αυτό γεγονός, κάτι που υποδηλώνουν οι επαναλαμβανόμενες βουλητικές προτάσεις «να φανώ άντρας... να της πω το και το». Επιπλέον διερωτάται για την ταυτότητά του σε συνάρτηση με το φύλο του και το κόστος το οποίο προκαλείται οικονομικά αλλά και κοινωνικά «τι σόι άνδρας ...στις βενζίνες» μέσω του ασύνδετου σχήματος. Τέλος, με την επαναφορά της φράσης «οι αληθινοί άντρες» τονίζει την απαξίωση και την περιφρόνηση που αισθάνεται για την αδυναμία του να ανταποκριθεί στο ρόλο που του επιβάλλουν τα κοινωνικά στερεότυπα.

Η αντίδραση του ήρωα θεωρείται δικαιολογημένη και αναμενόμενη καθώς η κοινωνία έχει προκαθορίσει την συμπεριφορά των δυο φύλων και πόσο μάλλον για αρνητικές καταστάσεις - όπως η ανεργία-, οι οποίες δυναμιτίζουν τις ανθρώπινες σχέσεις. Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο να αρθούν τέτοιες προκαταλήψεις ώστε να ζούμε σε μια κοινωνία ισοτιμίας και δικαιοσύνης.

Δ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία

Δεδομένα: Παγκόσμια ημέρα Προστασίας Ανθρ. Δικαιωμάτων

Δέκτης: Δημότες

Γλώσσα: Όλα τα ρηματικά πρόσωπα εκτός από β ενικό, στοιχεία γραπτού λόγου διανθισμένα με στοιχεία προφορικότητας

Προσφώνηση

Πρόλογος: αναφορά στην παγκόσμια Ημέρα ως αφορμή, αναφορά στο πρόβλημα, αναγνώριση των βημάτων που έχουν γίνει ως προς το θέμα της γυναίκας αλλά και επισήμανση της μειονεκτικής της θέσης.

Ζητούμενο 1: Φαινόμενα παραβίασης

α. Παρά την θεσμική κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκαταλήψεις και διακρίσεις σε βάρος τους γεγονός που αποδεικνύει ότι η ισότητα που έχουν επιτύχει δεν είναι πλήρης και ουσιαστική.

- ✓ Στην οικογένεια: η παραδοσιακή αντίληψη σχετικά με την κατανομή των ρόλων και των ευθυνών μεταξύ των συζύγων δεν άλλαξε σημαντικά. Η γυναίκα εξακολουθεί να φέρει το βάρος της ευθύνης για τις οικιακές εργασίες και την ανατροφή των παιδιών γεγονός που επηρεάζει σημαντικά τη ζωή της:
 - Εγκλωβίζεται σε πολλαπλούς ρόλους (σύζυγος, μητέρα, νοικοκυρά κλπ) τους οποίους δυσκολεύεται να φέρει πάντα σε πέρας με επιτυχία, βιώνοντας έτσι ένα αίσθημα αποτυχίας
 - Αναγκάζεται συχνά να παραιτηθεί από προσωπικούς στόχους και φιλοδοξίες
 - Καθώς ο ελεύθερος χρόνος της είναι περιορισμένος, η προσωπική και κοινωνική της ζωή συρρικνώνεται γεγονός που εντείνει το αίσθημα αδιεξόδου
 - Εξουθενώνεται σωματικά και ψυχικά.
- ✓ Στον εργασιακό επαγγελματικό χώρο είναι έντονη η άνιση μεταχείριση γυναικών:
 - Κάποια επαγγέλματα εξακολουθούν να θεωρούνται «αντρικά» και αποκλείονται από αυτά οι γυναίκες ακόμα και όταν έχουν τα απαιτούμενα προσόντα
 - Οι γυναίκες δύσκολα προωθούνται σε ανώτερες και υπεύθυνες θέσεις είτε λόγω της μητρότητας είτε γιατί θεωρούνται ότι από τη φύση τους δεν διαθέτουν τις αναγκαίες διοικητικές ικανότητες.
 - Αμείβονται επίσης χαμηλότερα σε σχέση με τους άνδρες ενώ πλήττονται περισσότερο από την ανεργία
 - Συχνά αντιμετωπίζουν τη σεξιστική ή προσβλητική συμπεριφορά των ανδρών συναδέλφων τους ή ανωτέρων τους.
- ✓ Στον χώρο των ΜΜΕ και της διαφήμισης αναπαράγονται προκαταλήψεις και σεξιστικά στερεότυπα σε βάρος των γυναικών π.χ. η γυναίκα ως νοικοκυρά, η γυναίκα ως σεξουαλικό αντικείμενο, εξάρτηση από τον άνδρα, η ρηχότητα και η φιλαρέσκεια ως γυναικεία χαρακτηριστικά.
- ✓ Στην κοινωνική και πολιτική ζωή εξακολουθούν να επιβιώνουν πολλά στερεότυπα σε βάρος των γυναικών με αποτέλεσμα:
 - Να κρίνονται ηθικά πιο αυστηρά σε σχέση με τους άνδρες
 - Να υφίστανται προσβολές, σεξουαλική παρενόχληση, σωματική και ψυχολογική βία
 - Γυναικοκτονίες
- ✓ Σε διεθνές επίπεδο εξακολουθούν να ισχύουν αναχρονιστικές αντιλήψεις και θρησκευτικές δοξασίες σχετικά με το ρόλο τους:
 - Αναλφαβητισμός
 - Γάμος από μικρή ηλικία
 - Αποκλεισμός από την κοινωνική ζωή
 - Ατιμωρησία των δραστών (ίσως και σύζυγοι) σε περιπτώσεις βίας και σεξουαλικής κακοποίησης, λιθοβολισμός των γυναικών
 - Τράφικινγκ

- Ο Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων, πλημμελής ιατρική φροντίδα σε περίπτωση γέννας

Ζητούμενο 2: Έμπρακτη συμβολή της νέας γενιάς

- Στην καθημερινότητά τους και στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, άρση προκαταλήψεων και σεξιστικών στερεοτύπων σε βάρος της γυναίκας βασιζόμενοι στις αξίες του σεβασμού και της ανεκτικότητας
- Σωστά πρότυπα από την οικογένεια ως παράδειγμα ισότιμης συμπεριφοράς και καταμερισμού εργασιών αμοιβαίου σεβασμού και αλληλοϋποστήριξης
- Καταγγελία των φαινομένων βίας, εκμετάλλευσης και κακοποίησης των γυναικών
- Οι ίδιες οι γυναίκες να μην απαξιώνουν το φύλο τους, να αγωνίζονται με σθένος και παρηρησία για τη χειραφέτησή τους.
- Να συμμετέχουν ενεργά στο δημόσιο βίο (κινήματα, συλλόγους κ.λπ) ώστε να ακούγεται ο λόγος τους και να αντιπροσωπεύεται και στον πολιτικό στίβο η γυναικεία άποψη.
- Ανάληψη εθελοντικών δράσεων όπως ψυχική υποστήριξη και συμπαράσταση σε γυναίκες θύματα κακοποίησης
- Ανοικτός διάλογος μέσα από διαδικτυακές πλατφόρμες και μέσα κοινωνική δικτύωσης για την προβολή φαινομένων και την ευαισθητοποίηση του κοινού.

Επίλογος: Επιβεβαίωση του προβλήματος και επισήμανση της ουσιαστικής συμβολής των νέων.

Αποφώνηση

Επιμέλεια απαντήσεων:

Σκυριανού Μαίρη

Μπέκου Νατάσα

Φιλόλογοι

Φροντιστήριο Μ.Ε «ΕΠΙΛΟΓΗ» - Καλαμάτα

<http://www.epil.gr>